

HERALDISK TIDSSKRIFT

BIND 1 • NR 6 • 1962

Nye våbener til den Kgl. Danske marine
Af Hans Konow



SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldinen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Nye Våbener til den Kgl. Danske Marine

Af Hans Konow

I DEN FØRSTE fortegnelse over Flådens våbener (se Heraldisk Tidsskrift nr. 4, side 138—46) var fregatten »Holger Danske«s våben ikke medtaget, hvilket var så meget mere beklageligt, som det var imellem de første, der opnåede H. M. Kongens approbation.

I det forløbne år har en del nye våbener set dagens lys og er blevet approberede af H.M. Kongen. Ved elskværdig hjælp fra Orlogsværftets side bringes nedenfor tegning og beskrivelse af disse, ledsaget af en motivering for hvert enkelt våben. Som tidligere omtalt er skjoldet altid lagt på Flådens kronede anker; af pladshensyn er denne del af blasoneringen udeladt, ligesom afbildningen kun viser selve skjoldet.

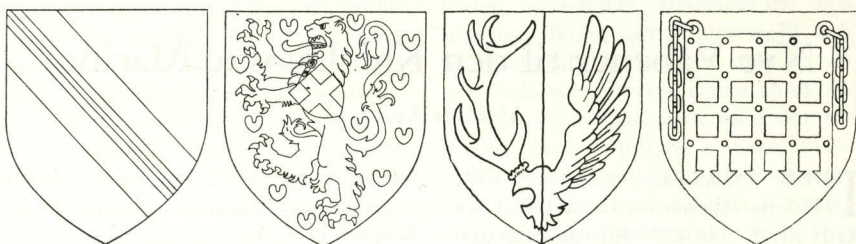
»Holger Danske«s våben er tegnet af tegnechef *Edmund Peter*. Arkitekt *N. E. Botfeldt* har tegnet våbenerne til »Falster«, »Valdemar Sejr«, »Langeland«, »Lougen« og »Laaland«. Våbenerne til »Ingolf« samt flådestationerne Frederikshavn, Korsør og København er tegnet af arkitekt *A. Ø. Johnsen*, medens arkitekt *Claus Achton Friis* har æren af »Hvidbjørnen«, »Vædderen« og »Fyen«. Endelig har arkitekterne Achton Friis og Botfeldt i fællesskab udarbejdet våbenet for Flådestation Grønnedal.

Fregatten »Holger Danske«: i sølv en skråbjælke i Frihedskæmperarmbindets farver: blå, rødt, hvidt, rødt, blå i forholdet 10-3-2-3-10 (figur 1). Holger Danske er symbol på modstandsvilje og kampånd, når Danmark er i fare. Navnet Holger Danske blev givet en fra England i 1945 overtaget fregat

for at hædre og vedligeholde mindet om modstandskampen under den tyske besættelse af Danmark 1940—45. Modstandsbevægelsens mærke var Frihedskæmperarmbindet, hvis farver derfor er optaget i skjoldets skråbjælke. »Holger Danske« blev benyttet som kadetskoleskib, og da en del af det første hold kadetter under besættelsen havde været tilsluttet modstandsgruppen Holger Danske, var dette en yderligere begrundelse for at optage frihedskæmpernes symbol i skibets våben.

Fregatten »Valdemar Sejr«: i guld strøet med røde søblade en oprejst blå løve, guldbevæbnet og med rød tunge, og over skulderen i en rød rem bærende et rødt skjold med hvidt kors (figur 2). Da Kong Valdemar Sejrs personlige våben (slægtsvåben) med tiden blev Danmarks våben, bør dette være forbeholdt den danske stat. Til skibet »Valdemar Sejr« har man derfor komponeret et andet våben, baseret på et af denne konges segl; i dette ses han til hest holdende et skjold med sit slægtsvåben (de tre gående løver) og en lanse med et banner, hvori en oprejst løve. Denne løve er som i slægtsvåbnet blå i guldfelt strøet med røde søblade. Det skjold, løven i skibsvåbnet bærer, hentyder til en udtalelse fra Erik Plovpenning, en af Valdemar Sejrs sønner, om at paven havde givet hans fader »det kristne kors udi våben«.

Minelæggeren »Falster«: lodret delt af sølv og blå, deri en hjorteveie og en svanevinge af modsatte farver, begge dele fast på delingen (figur 3). Hjorteveien og svanevingen henviser til



1-2-3-4. Våbener for fregatterne »Holger Danske« og »Valdemar Sejlr«, minelæggeren »Falster«, og (figur 4) minelæggerne »Langeland«, »Lougen« og »Laaland«.

Falster Nørre og Søndre Herreders segl, som indeholder henholdsvis en hjort og en svane.

Minelæggerne »Langeland«, »Lougen« og »Laaland« har våbener af samme indhold, et faldgitter, medens tingeringen varieres. »Langeland«: i rødt et sølv faldgitter. »Lougen«: i sort et sølv faldgitter. »Laaland«: i blå et sølv faldgitter (figur 4). Faldgitteret symboliserer den spærring, som er disse skibes hovedopgave.

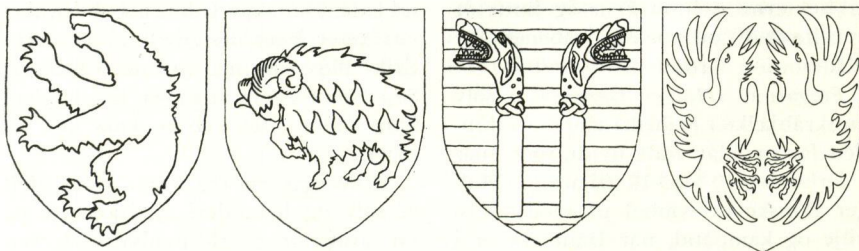
Inspektionsskibet »Hvidbjørnen«: i blå en siddende sølv isbjørn (figur 5). Dette talende skibsvåben er i virkeligheden Grønlands våben, efter den gamle skik at opkalde flådens skibe efter kongevåbenets felter, jævnfør at »To Løver« førte Slesvigs våben; se herom Heraldisk Tidsskrift nr. 4, side 138–39.

Inspektionsskibet »Vædderen«: i blå en gående sølv vædder (figur 6).

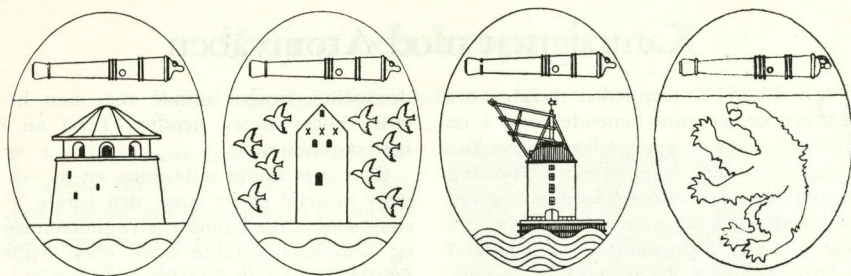
Dette talende skibsvåben er tillige Færøernes våben, og danner altså en parallel til »Hvidbjørnen«/Grønland.

Inspektionsskibet »Ingolf«: elleve gange tværdelt af sølv og blå, deri to pælvvis stillede, udadvendte, røde højsædestøtter (figur 7). Ingolf var den første »landnamsmand« på Island. Inden landgangen havde han kastet sine højsædestøtter over bord; hvor disse drev i land (ved det nuværende Reykjavik), bosatte han sig. Det sølv/blå skjold er afledt af det oprindelige islandske våben (se Heraldisk Tidsskrift nr. 5, side 204).

Inspektionsskibet »Fyen«: i sølv to mod hinanden vendte blå ravne (figur 8). Som våbenfigur til dette skib er valgt Odins to ravne, idet navnet på Fyns hovedstad, Odense, betyder »Odins helligdom«. En ravn er også brugt som skjoldmærke i Odense Herreds segl, der kendes fra 1556, og ken-



5-6-7-8. Våbener for inspektionsskibene »Hvidbjørnen«, »Vædderen«, »Ingolf« og »Fyen«.



9-10-11-12. Våbener for flådestationerne Frederikshavn, Korsør, København og Grønødal. Også flådestationernes våbener er først komplette, når skjoldet lægges på et kronet anker (se Heraldisk Tidsskrift nr. 4, side 145).

des i øvrigt allerede i det danske ravnepanner o. år 1000.

Som tidligere omtalt, er det meningen, at Flådens institutioner, kommandoenheder etc. skal have ovale skjolde i modsætning til skibes og forters »strygejernsformede« skjolde.

Flådestation Frederikshavn: i blåt et sølv fæstningstårn af Martello-type stående på en skjoldfod, tværdelt ved en bølgelinie af sølv og blåt; i et guld skjoldhoved et blått kanonrør (figur 9). Fæstningstårnet, det såkaldte krudttårn, blev bygget i Christian 5.s tid til beskyttelse af flådebasen Fladstrand. I årene 1712–1717 benyttede Tordenskjold Fladstrand som base. Skjoldhovedets kanonrør, et symbol for militær styrke, er valgt som fællesmærke for visse land-institutioner, herunder flådestationerne.

Flådestation Korsør: i guld strøet med blå alliker et rødt middelalderligt

borgtårn stående på en skjoldfod, tværdelt ved en bølgelinie af rødt og guld; i et blått skjoldhoved et guld kanonrør (figur 10). Korsør Søbatteris tårn stammer fra Valdemarernes tid. Allikerne hentyder til, at tårnet har været kaldt Alliketårnet. Skjoldhovedets kanonrør er fællesmærke for flådestationerne.

Flådestation København: i blåt en guld mastekran, stående på en guld holm over tre sølv strømme; i et guld skjoldhoved et rødt kanonrør (figur 11). Som våbenfigur er valgt Nyholms mastekran fra Frederik 5.s tid. Denne kran har tidligere været brugt som mærke i Holmens Over-Equipagemesters segl.

Flådestation Grønødal: i blåt en siddende sølv bjørn; i et sølv skjoldhoved et rødt kanonrør (figur 12). Våbnet er en brisering af Grønlands våben.

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[SV] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.